

ВЕТЕРАНИТЕ СЕ НУЖДАЯТ ОТ МНОГО ПОВЕЧЕ ГРИЖИ, ПОЛОВИНАТА СА НА ЛЕГЛО

Някои нови изменения и допълнения в закона ни премахнаха много от съществуващите права на ветераните, се посочва в доклада, прочетен на заседанието на ЦУС на Съюза на ветераните от войните на България, което се проведе на 25 април т.г.

Статутът на ветераните от войните, водени от българската държава в защита на националните интереси и териториална цялост на България се определя със закон. Този закон задължава държавата да полага особени грижи за защита на моралните и социални интереси, на престижа и достойнството на ветераните от войните. И този закон дава и редица права на тези, които безкористно жертваха живота си по бойните полета на Сърбия, Унгария та чак до Австрия.

Над 90 държави членуват във ФМАС и всички сдружения на ветераните са на високо ниво. В някои от тях напр. Франция, Холандия, Дания, Норвегия, САЩ, Русия имат зам.-министър, който отговаря специално за тях. На особена почит и уважение са ветераните на Русия и това е обяснимо.

Не така обаче е в нашата страна, с разрушена и неработеща икономика. Забелязва се известна тенденция за

ограничаване правата и придобивките на ветераните

с мотив „липса на средства” и т.н. За това в периода след X конгрес на СВВБ социалната дейност бе насочена предимно към подпомагане на ветераните в крайно тежко финансово и здравословно състояние. Както е известно всички ветерани са над 90-годишна възраст, голяма част от тях са инвалиди или на легло. Увеличава се броят на самотните, безпомощни хора, за които няма кой да се погрижи.

За да придобием по-точна представа за реалното състояние на членовете на СВВБ изготвихме анкетни карти. По-голяма част от областните ръководства откликнаха на нашата инициатива. Макар и не пълна представителната извадка очертава актуалното сериозно състояние на ветераните. С телково решение и група инвалидност са 1/3, на легло половината.

С напредването на възрастта все повече ветерани се нуждаят от доставяне на храна по домовете, почистване, медицинска помощ и рехабилитация, т.е. социален патронаж, а за терминално болните и тези с деменция – от хосписи. В момента това е най-наболелият въпрос, тъй като хосписите са частни и непосилно скъпи за ветераните и близките им. Единици могат да си позволят с пенсията и доплащания от близки настаняване в такива заведения.

С оглед решаването на този най-важен проблем, проведохме редица срещи.

В Министерството на здравеопазването обсъдихме няколко принципни въпроса със заместник-министър доц. доктор Кундурджиев. Основен беше този за откриването на държавен хоспис. Законово това се оказва сложен за разрешаване проблем, тъй като хосписите се водят медицински заведения за продължително долекуване и изискванията към тях са строго регламентирани. Обясниха ни, че МЗ може да осигури само здравното обслужване, а материалната и социалната дейност трябва да се осъществи от Министерството на труда и социалната политика и/или Министерството на отбраната т.е. три различни ведомства да обединят усилията си, което на този етап е трудно осъществимо. Разбира се ние няма да се откажем от идеята за държавен хоспис и ще търсим начин за реализирането ѝ. Предстои ни среща в Министерството на труда и социалната политика. За сега можем да разчитаме на дома в Горна баня, който разполага и с отделение за лежачо болни.

Имахме среща и с Българския червен кръст, с д-р Годоринова и д-р Милушева. Обсъдихме подробно възможността да помогнат със своите структури по места за доставяне на лекарства и топла храна на нуждаещите се ветерани. За съжаление обаче това се оказва също невъзможно. БЧК работи по Европейски програми и раздават храна на социално слаби по утвърден списък от Министерството на труда и социалната политика. Предвиждаме среща с Агенцията по социалното подпомагане и Общинско предприятие „Социален патронаж“ за доставяне на храна и почистване. Услугата обаче се заплаща – 30% от личната пенсия.

Много често ветераните се обръщат към Военномедицинската академия. Тъй като тя е ведомствена и не се субсидира от Министерството на здравеопазването, се налага пациентите да доплащат за скъпи консумативи.

Според доц. д-р Кундурджиев този проблем може да се реши с увеличаване бюджета на Военномедицинската академия от

Министерството на отбраната и тя да поеме изцяло лечението на ветераните. Ще търсим съдействие от Министерството на отбраната и Военномедицинската академия.

43-тото НС прие Закон за изменение на Закона за ветераните от войните. Той би трябвало да е израз на уважение и почит към онези, които с живота си защитиха суверенитета и териториалната цялост на България. За съжаление

промените, които искахме да се направят, не се приеха.

Напротив, получи се така, че някои нови изменения и допълнения в закона премахнаха много от съществуващите права на ветераните. През миналата 2016 г. целогодишно пребивавах в санаториумите в Банкя 33-ма, а в Загоре- 23- ма ветерани. Този престой вече е ограничен на 14 дни в годината. Наложиха се ветераните да се приберат по домовете си, а за някои това е голям проблем, тъй като няма кой да се грижи за тях. Същото се отнася и за лечението в болничните заведения. „Лечение един път годишно, но не повече от 14 дни.” Така както е формулирана промяната излиза, че ветераните са с по-малко права от обикновения здравно осигурен българин (чл.4 т.4).

Надяваме се и ще настояваме при изготвянето на правилника за прилагане на Закона за ветераните от войните тази несправедливост да се отстрани. Ако това се случи ПРО ЕАД са готови отново да приемат нашите ветерани. Запазва се правото на ветераните за

безплатни лекарства

по списък на МЗ (Наредба 3 от 24.08.2012 г.). Този списък се актуализира постоянно. Ако някой ветеран се нуждае от животоспасяващо лекарство, бихме могли да се обърнем към комисията, но това става в много специални случаи. Средствата за лекарствата са за сметка на държавния бюджет, т.е. се изплащат от АСП чрез НЗОК. За един месец се изписват до 3 рецепти по 3 медикамента.

Запазва се по тази наредба и правото за дентална помощ еднократно за 2 години на 2 подвижни зъбни протези по 200 лв всяка. Молбите се подават в Социално подпомагане по местоживееене. Документите са: направление от зъболекар редовен член на Българския зъболекарски съюз и регистриран в регионалната здравна инспекция; копие от ветеранска книжка и копие от лична карта.

Остава също субсидирането на медицинска помощ за всички дейности извън обхвата на НЗОК в условия на спешност както следва: за очни лещи – 600 лв; тазобедрена става- 1080 лв; колянна става – 2700 лв; платно(меш) – 200 лв. Средствата отново са за сметка на държавния бюджет.

Нов момент е „диспансерният отчет на общо практикуващите лекари и специалисти, както и регулярните прегледи”.

Друга придобивка – ако ветеранът по преценка на лекар се нуждае от придружител в болнично заведение, средствата за престоя на последния ще бъдат за сметка на държавния бюджет.

Запазва се правото на ветераните да се хранят в

безплатните социални кухни към МО.

Ако желаещите са повече, това става на квотен принцип. Изискването е личната пенсия да не надвишава 370 лв (доказва се с разпореждане от НОИ) и се попълва Приложение 1 за липса на други доходи. За притежателите на ТЕЛК-решение размерът на пенсията не е от значение и се попълва Приложение 2. Съпругите/съпрузите нямат право да се хранят в тези кухни.

Ветераните могат да ползват и столовете за обществено хранене на МО, държавни и общински ведомства и учреждения при условията на съответните служби (срещу заплащане). Придобивка е, че там вече могат да се хранят и съпругите/съпрузите на ветераните.

Остава правото на ветераните за безплатен превоз в градския транспорт по основни градски линии и един път годишно по избрана дестинация в страната, а за носителите на орден „За храброст” – 3 такива пътувания. Към този член е добавено „ако ветеранът се нуждае от придружител, разходите за билетите ще са сметка на държавния бюджет”. Не е ясно обаче как ще става това на практика.

През 2016 г. размножихме и изпратихме по области Наредба 1 от 07.02.2011 г. на МО за условията и реда за

материално подпомагане

на ветераните от войните на България. Отчитаме като голяма грешка, че цели 5 години никой не е потърсил и посъветвал ветераните да се възползват от това си право. Едва през есента на миналата година започна подаване на молби за материална помощ. Има известно раздвижване, но не

е достатъчно. За сравнение миналата година на 870 военноинвалиди са отпуснати 197340 лв, а за членовете на нашия съюз едва 4650 лв за 11 ветерани. За първото тримесечие лично са занесени 12 молби. Съветът е хората първо да кандидатстват по Наредба 1, тъй като нашите средства са ограничени, а МО разполага с големи възможности и при тежки случаи може да отпусне до 2000 лв. Комисията заседава всеки месец, взема решения, уведомява лицето писмено в 14-дневен срок и изпраща протокол в дирекции „Планиране” и ”Финанси” на МО.

През 2016 г. ЦУС отпусна максималния размер от 400 лв на 17 ветерани в много тежко здравословно и финансово състояние. Областните ръководства също са помогнали на своите членове с разрешените до 100 лв. Има областни ръководства като Пловдив, Стара Загора, Търговище, Кърджали, Смолян и др., които с много грижа и обич и въпреки трудностите се стараят да облекчат живота на своите ветерани, да ги зарадват по определени поводи, успяват да намерят общ език с кметове и общински администрации, намират спонсори.

Домът на МО за ветерани в Орешак

предлага много добри условия за дълготрайно пребиваване срещу заплащане на 30 от личната пенсия. Ветераните могат да бъдат придружавани от съпругите. Изисква се медицинско свидетелство, че не се водят на отчет в психодиспансер.

Още едно уточнение – при смърт на ветеран, еднократната помощ от 500 лв. могат да получат наследниците, както и тези, които са се погрижили за погребението и предоставят фактура за това.

Получихме писмо от доц.д-р Кундурджиев, с което ни уведомява, че в търсене на решение за оптимизиране и разширяване възможностите за медицинско обслужване на ветераните по Методиката за субсидирне на лечебните заведения за 2017 година е включена и МБАЛ”Унихоспитал ООД” в Панагюрище. В момента тя е най-модерната болница с 310 легла и 19 клиники.

В чл.6 на Закона за ветераните от войните е записано, че МО и общините предоставят безвъзмездно за ползване клубове и създават условия за осъществяване на общественополезна и патриотична дейност на ветераните. В същото време от МО неправомерно начисляват големи суми за ток, вода и парно. По тази причина сме принудени да се откажем от ползването на много помещения. Не е прецизирано какви условия създават.

(Доклада публикуваме с много малки съкращения.)

ОЧАКВАНИЯТА СА НОВОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ ДА ВЪРНЕ СПРАВЕДЛИВОСТТА В ЗАКОНА ЗА ВЕТЕРАНИТЕ ОТ ВОЙНИТЕ

С болка и притеснение, че няма време за решаване на проблемите, бяха изпълнени изказванията на членовете на Централния управителен съвет. Техните изводи се покриваха с анализа в доклада, който по всеобщо мнение бе разработен много конкретно и ще бъде от полза за по-нататъшната работа.

Тревога за застаряването и намаляването на ветеранския състав изрази още в началото председателят на Областния съвет в Пазарджик Петко Гянуров. Живите фронтови са на възраст между 90 и 103 години. Във връзка с това се разчита на Клуба на потомците, в който членуват най-вече дъщери и синове на ветерани. От Пазарджик предлагат да се облекчи процедурата при кандидатстване за материално подпомагане от Министерството на отбраната и да се вдигне т.нар. таван на доходите, който дава право за безплатно ползване на социалните кухни.

В Сливенска област има 28 ветерани, казва председателят Николай Тодоров, но те са в такова физическо състояние, че няма как да ползват т.нар санаториално лечение. Ще поискаме от народния представител ген. Кольо Милев, да предложи промяна в Закона за ветераните от войните, за да се отмени несправедливата разпоредба, която дава право на лечение само 14 дни през годината, посочи той. Според него е неправилно в Сливен да има само две аптеки, които обслужват ветераните. Той смята, че тази възможност ветераните трябва да имат във всички аптеки.

Да се отмени списъкът за безплатните лекарства, като се даде това право на личните лекари, призова председателят на Областния съвет в Ямбол Красимир Вълев. В нашата област имаме 38 ветерани, но за много от тях близките не се грижат, сподели с болка той. Опитът в областта показва, че трябва да се търси настойчиво подкрепата на кметовете и кметските наместници.

Разработихме проект за хоспис за ветераните, но ни спря проблемът със сградата, каза Елена Ангелова – председател на Областния съвет в Стара Загора. Тя не се е отказала от решаването на този въпрос. Има нови проекти, които ще бъдат обсъдени на предстоящата зонална среща на 25 май. Ние имаме над 100 ветерани, по два пъти месечно ги посещаваме в домовете, което е много важно за тяхното психично и социално здраве, посочи Елена Ангелова.

През 2017 г. ветераните в Ловешка област рухнаха, отбеляза председателят Ганко Бенев, имайки предвид напредналата им възраст и тежкото здравословно състояние. Що се отнася до нежеланието да ползват старчески домове, той посочи няколко причини. Една от тях е, че близките им не ги пускат, защото няма да могат да им вземат пенсиите. Другата е в желанието на ветерана да не сменя средата, в която живее. И той подчерта, че не всеки ветеран може да отиде до социалната кухня, за да я ползва, което налага да се вземат съответните мерки.

Много са ветераните, които са изоставени от децата си, стоят самотни и болни, каза Борислав Калчовски – председател на Областния съвет в Търговище. Те са живели достойно, скромно и честно и за това държавата трябва да поеме 24-часова грижа за тях, бе категоричен той.

Необходимо е да убедим новите народни представители за бърза промяна на Закона за ветераните от войните, за да се премахнат несправедливите текстове, смята Николай Калев – заместник-председател на Областния съвет в Шумен. Наред с това той смята, че е крайно време на съпругите на ветераните да се дадат същите права.

Трябва да се поучим от грижите на Руската федерация към ветераните от войните, посочи Лъчезар Генов – председател на Областния съвет във Враца. Той сподели своите впечатления от визитата на делегация на съюза в Екатеринбург и срещите с тамошната организация на ветераните. Там, заяви той, към участниците във войните и военните конфликти се отнасят като към герои.

Социалните и здравните грижи за ветераните са основна задача на Световната федерация, в която членуват 96 държави, припомни доц. д-р Софи Пинкас, член на ИБ на ЦУС. Навсякъде има закони, които защитават ветераните, допълни тя. Един от принципите, които се спазват, е ветеранът да не се отделя от своя дом, като се използват доброволчески групи за неговото обгрижване.

Националната здравноосигурителна каса да отдели целеви средства само за ветераните от войните, призова Тодор Гогов, заместник-председател на съюзи и председател на Областния съвет в Кюстендил.

В София се работи много трудно, призна председателят на Столичната организация Любен Ризов. Ветераните живеят в блокове, чийто входни врати се заключват и връзката с тях е много проблематична. Поради тази

причина от ръководството са изпратили писма на адресите им. Оказва се, че много от ветераните не знаят правата си, както и близките им.

Да се активизира дейността по подаване на документи за материално подпомагане от Министерството на отбраната, апелира Марин Илиев от Столичния съвет. Според него е наложително храната от социалните кухни да се доставя по домовете на правоимащите.

Можете да разчитате на нас, имаме възможности да ви помагаме, както го правим досега, посочи в приветствието си към участниците във форума полковник Павлин Велков – началник на отдел „Столичен” в ЦВО.

Разчитаме на потомците и съмишлениците, ветераните не могат да се грижат сами за себе си, каза и председателят на Областния съвет в Габрово Андрей Пенчев. Той изрази благодарност за вниманието, което получават от областния управител Иванка Баева.

В Русе се подготвяме за отбелязване на 106-годишнина на наш ветеран, съобщи Стоян Икониев. Той предаде поздравите на председателката на Областната организация Васила Стоилова, която съвсем скоро навърши 90 години. Според ветераните в Русе, каквито права се дават на съпругите или съпрузите, такива трябва да имат и придружителите.

За първите три месеца на годината намаляхме с 308 души, каза председателят на съюза доцент д-р Иван Сечанов. От 1 април в страната има 2146 живи ветерани. Няма по-млади от 90-годишните. Той обеща да продължат усилията за изграждане на хоспис за ветераните, както и за безплатното им лечение в болниците.

Централният управителен съвет гласува влизането на съюза в сдружение „Безсмъртен полк – България”. По тази точка и за отбелязването на 9 май – Ден на победата, говори заместник-председателят на съюза и главен секретар капитан I ранг от запаса Марин Петков. С друго решение за член на ЦУС бе кооптиран председателят на Областния съвет в Габрово Андрей Пенчев.

В решенията си ЦУС възложи на председателя на съюза доц. д-р Иван Сечанов да подготви и внесе в Народното събрание предложение за изменение и допълнение на Закона за ветераните от войните на Република България, където да бъдат заложени най-благоприятните решения за здравните и социални проблеми на ветераните. Доц. д-р Софи Пинкас ще подготви и изпрати на областните ръководства на Съюза списък с документите, касаещи социалните и здравни права на ветераните, с

подробен коментар за тях. Завеждащият направление „Социална и здравна дейност” на СВВБ Емилия Стойчевска ще изготви писмо до Министерството на здравеопазването, за да бъде предоставен списък на лечебните заведения, сключили договор с Министерството на здравеопазването за дейности, които се финансират по Методиката за субсидиране на лечебните заведения за 2017г. и са приложими спрямо ветераните от войните, съгласно Закона за ветераните от войните на Република България. Областните ръководства получиха указания да предприемат действия за включване на ветерани с група инвалидност за хранене в социални кухни към Министерството на отбраната – ИА”ВКВПД”.

Спирдон СПИРДОНОВ